

– Vi gick samman för att kämpa för vår frihet, men nu vet vi att makten kan korrumpna oss till att bli precis motsatsen till vad som drev oss till att bli frihetskämpar från början.

GRAÇA MACHEL

Självständigheten och makten

Det hände i de flesta länder i Afrika, från början av 1900-talet och framåt. Först kämpade de för sitt lands frihet, med politiska medel, ibland även militära. De segrade och bildade regering. Förväntningarna hos landets invånare var höga: efter decenniernas förtryckande kolonialism, diktatur eller apartheid skulle alla människor få det bättre. Fred, mat, utbildning, sjukvård, egen jord, mänskliga rättigheter var det som skulle komma.

Men sedan? Hur blev livet i den nya staten, med de nya ledarna vid makten? I vilken utsträckning infriades folkets förväntningar?

Parlament bildades och presidenter utsågs. Men den ekonomiska makten stannade i många länder kvar i de forna kolonistatorernas ägo. Ofta stöttade dessa en elit som klängde sig fast vid makten utan att särskilt intressera sig för hur landets befolkning hade det. I andra länder klev, som en del i det kalla kriget, Sovjet in med militär och bistånd. Även där kunde en politisk elit bli kvar vid köttgrytorna. Enpartistater blev snarare regel än undantag.

Nu ifrågasätts detta alltmer, både i ord och i handling.